

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a Képes Világlap-pal együtt egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel veszi a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
UGYVÉD

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.
KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája.

Közvilágításunk

I.

Az az általános panasz, melyet az utóbbi időben a közvilágításunk terén felmerült mizériák minden ember lelkéből kiváltottak, adja a tollat a kezembe.

E szomorú tapasztalatok, azt hiszem, meggyőztek mindenkit arról, hogy a bajon most már rövidesen és gyökeresen segíteni kell és pedig a villanyvilágításra való áttérés által.

Mindenek előtt alszógyen nélkül be kell ismernünk, hogy — míg a világ körülöttünk halad s már vilánnal világít — addig mi még az ósdi petróleum terén is kezdünk elmaradozni, sőt visszafelé süllyedni.

Nézze meg bárki a Mátray sarkán éktelenkedő, már öt éve letört lámpakarót. Az arra haladó idegen nem fogja-e azt mondani, hogy ez a letört karó visszafelé haladásunknak egy ékesen szóló bizonyítéka; nem mondhatja-e joggal, hogy az a karó visszamaradásunknak kilométerjelzőjét képezi?

Abból a körülményből, hogy mindenütt a tökéletesebb villanyra térnek át, kétségtelenül következtethető, hogy nagyon kis idő választ el bennünket

attól a kortól, a melyben a közvilágítás kizárólag vilánnal fog történni.

Apáink korában még a méceses járta, de mi áttértünk a tökéletesebb petróleumra; apáink még lóval nyomtattak s mi már géppel dolgozunk. Ép ily fejlődési folyamat a villanyra való áttérés.

S valamint ma a méceses már elavult, azonképen a ránk kopogató korban a petróleum is már az lesz s mi is, egész természetesen, villanyt fogunk használni.

Nézzünk körül az országban, minden ily nagyságu, sőt sokkal kisebb községek is már megértették a kor szellemét, bevezették a villanyt, csak éppen mi kullogjunk majd néhány év múlva utánuk legeslegutóljára; és addig hasonlitsunk ahhoz a vén asszonyhoz, aki — mert gyermekkorában a méceset szokta meg — megrögzöttségéből nem használ lámpát, habár látja, hogy körülötte mindenki már felhagyott a mécescel.

Valamint régebben a mécsről a lámpára, azonképen ma a lámpáról a villanyra azért térnek át az emberek nyakra-főre, mert ez tökéletesebb, jobb. Azt hiszem, hogy ezt bizonyítani nem kell, hisz elgondolható, hogy az összes szomszédos városaink érett megfontolás után vezették be a villanyt.

Gondoljuk el, hogy mennyi kellemetlenséggel és hátránnyal jár eddigi világításunk.

Hány üveg törik, mennyi petróleumot locsolnak el, hányszor rak a füstölő lámpa oly koromréteget az üvegre úgy, hogy a bent égő petróleum még sem világít. Ezen és hasonló esetekben tehát a költség megvan, azonban világítás nincs, mintha azt a pénzt a tengerbe dobtuk volna.

Ellenben, az a villanyáram — a mit megfizetünk — az világít is, még hozzá szebben és tisztábban.

De vajon mi az oka, hogy eddig is nem tértünk át a villanyra?

Hallottam már azt a megokolást, hogy a mi gazdaközönségünk nem barátja az újításoknak, hogy azt mondják, ha eddig jó volt így, akkor ezután is jó lesz.

Ez a megokolás tehát úgy tűnteti fel gazdáinkat, mint az előbb említett vén asszonyt, aki a méceshez ragaszkodik.

Hogy mennyire tévesen ismeri az ekként vélekedő a mi gazdaközönségünket, azt fényesen igazolja a vízvezetékünk.

Mert a vízvezetékkel nem utolsók, hanem az elsők között vagyunk s bizony, sok helyen ránk, mint követendő példára, hivatkozhatnak.

A t. Házból.

— Parlamenti helyzetkép. —

Lapunk számára írta: Werner László.

Azok a jó öregek azokkal az ő régi szentimentájjal! Micsoda bölcsesség, mely ezt a közmondást szülte: Inter arma silent Musae. Azzal a szándékkal mentem a szeptember 17-iki emlékezetes gyűlésre a t. Házba, hogy Önöket, t. Redaktor ur tájékoztatom egy tárcaszerű csevegésben a parlamenti eseményekről. Ám, a mikor Deésy Zoltán a kupolateremben (szónok se beszélt sohasem még szebb helyen) kijelentette, hogy a harcot folytatják ott, ahol elhagyták, minden hangulatom a tárcaszerű csevegésre kiveszett belőlem és egyszerre harctéri tudósítótá váltam, pedig még akkor meg se kóstoltam a csatazajt: azoknak a fűsikeltő sipoknak pokoli zsvaját, amely az ülés megkezdése előtt egy pfujj! akkorddal kezdődött, mikor Tisza megjelent az elnöki emelvényen. Azt mondják, hogy Pozsgay Miklóst, Eitner Zsigmondot és Kun Bélát a harcias ellenzék tanulmányuttra küldötte ki arra való nézve, hogy hol kaphatók a legzajosabb, a legnagyobb zsvaját csináló sipok? Akár igaz, akár nem, egy bizonyos, hogy ezek az új sipocsák rettenetes larmát csinálnak. Érdemes hírlapíró társunk, Radó Samu öt percig bírta ki hallgatását; egy másik udvari tanácsosunk, Márkus Miksa, aki a Népvári tanácsosunk, Márkus Miksa, aki a Népvári opera révén az asszonans akkordokhoz közel áll,

— nem bírta ki három percnél tovább. Csak azok, akiket mandátummal vert meg az Isten és akiket a pártlenség kényszerített az ülésteremben maradni, azok állták ezt a jerikói harcot, amely mégse járt Jerikó falainak ledőlésével.

A képviselőház ülésterme különben előnyösen változott. Az elnöki emelvény nincs többé a fellegekben, Tisza lejjebb hozatta a pulpust, ami erre a rossz éltre csábította egy társukat:

«Mindez Tisza bátorságát bizonyítja. Most már jobban érheti a golyó.»

Somsich Tivadar gróf Ságly tatának mutogatta az emelvényen a helyet, ahová Kovács Gyula golyója behatolt. Bizony az elnöki emelvénynek ez a faragott oszlopa nemzeti klenodium lesz egykor. Mondják, hogy a szenvedélyes sümegi gyűjtő, Darnay Kálmán már be is adott egy istanciát, hogy ezt a nemzetileg agyonlőtt elnöki deszkát az ő muzeumában helyezték el, no tehát ez is olyan afféle beszéd, mint az, melyet a fürge Beck képviselő emlegetett, hogy 12 órakor be fogják hozni a négyezer koronás fonográfot, mely csak ezt az egy nótát huzza: «Laci bácsi mondjon le!»

Azt mondta Deésy a kupolacsarnoki bizalmas konferencián, hogy semmisen változott, a régi eszközökkel harcolnak tovább. Hát ez igaz is. A régi eszközökkel indult a harc és valóban nem változott semmi. Tisza épen olyan nyugodtan helyezkedett el az elnöki emelvényen, mint mikor júniusban. Pavlik már barátságos-

nak jelezte a levegőt, pedig most valamennyi oroszán együtt volt és pedig friss erővel. Az öreg Töpörtyű Mihály, a csongrádi magyar lelt a legemlékezetesebb alak, akinek a józsi mondasát ékepen korpoltálták a balmezőn:

— Ne verekedjétek gyerekek. Mert Töpörtyű Mihály azt üzeni Csongrádról, hogy a magyar nép nem verekedésre küldi a képviselőit. Ha verekedésre küldené, akkor a maguk sorából választana. Mert azt ők jobban tudják!

A napilapok megírták már, micsoda sipolást, kiabálást és tüdőgyengüléskört, milyen dobálást és kerepelést vittek véghez. Ezzel én már ujságot nem mondok. De talán új lesz a harci zajban, ha azt mondom, hogy nem csinálják ezt a larmát kedvvel. Először is kevés ember csinálja és a kik csinálják is, azok is fásultak. Mintha igaza lenne Vadász Lipótnak, mintha mindenki érezné az ő szép mondasának az igazságát, hogy bár kormánypártot és ellenzékot ma egy nagy tenger választja el, azért lehetetlen, hogy a két parton álló, ma még egymás szavát meg nem értő emberek, végre is meg ne értsék egymást. Hiszen mind a két parton magyarok vannak és mind a két parton egyaránt érzik, hogy ami mostanában vegbe megy a közfórumon, az szegény és nemzeti csapás. Maniu, a nemzetiségi képviselő valahonnan Krassóból bekeccses oláhokat hozott fel. Csak látni kellett volna ezeknek széles ábrázatát, mint örülnek, hogy odalent a kalamajka rettenetes. Neki ez az örült sipolás a legked-

Lehet, hogy miként a vízvezeték-nél, úgy a villanynál is lesz egy-egy akadékoskodó, de a többség megfogja csinálni a villanyt is s a legszebb elégtételük az lesz, hogy rövidesen éppen az akadékoskodók a legjobban fognak lelkesedni és kunyorálni a villanyért, mint az a vízvezeték-nél is megtörtént.

Minthogy — miként legközelebbi cikkeiben kifogom mutatni — a villany még hozzá gazdaságosabb, tehát nem drágább, az eddigi mulasztásunk okát egyesegegyedül abban találom, hogy nem-törődömségből eddig nem foglalkoztunk komolyan az eszmével, hanem csak halogattuk a dolgot, gondolván, hogy majd csak lesz valahogy.

Jelen soraimnak tehát ép az a célja, hogy a közvéleményt felrázzam tespedéséből.

Ebredjünk tehát s ne dugjuk fejünket struccmódra a homokba, hogy ne lássuk a világ haladását, hanem haladjunk mi is, mert ha mi utolsóknak maradunk, akkor a világ is méltán utolsóknak s nem központnak fog bennünket tekinteni s így nem-törődömségünknek könnyen az a keserű és önértéztünk mélyen bántó eredménye lehet, hogy Kunszentmárton, mely valaha a nagykunok büszke székhelye volt, fokozatosan lesüllyed a kis Szelevényi szintjére.

Felhívunk tehát mindenkit, hogy az eszme ebrentartására kövessen el mindent és bizvást reméljük, hogy előjáráságunk a felvett zászlót megfogja ragadni s diadalra juttatni.

Milyen lesz az uj-bor ára?

Régen nem volt olyan rossz esztendő-jük a magyar szőlősgazdáknak, mint az idén. Szőlőinket ebben az évben egymást érték a legsúlyosabb elemi csapások.

Először a téli, majd később és még sokkal nagyobb mértékben az áprilisi fagyok tettek óriási kárt a szőlőkben, azután a per-

vesebb muzsika, nem tudom, a krassói hegyek lejtőin nem az vízhangzik-e tőle: »Ebredj fel oláh, érik a búzád!»

Lehetetlen elborulás nélkül nézni az el-fajult parlamenti harcot. Ugyan mit fognak írni Árpád nemzetéről, hogy jussát sipokkal és ke-repelőkkel akarta kiküzdeni? És ami ennek természetes következménye, Pavlik ur aktivitása végeredményében nem-e a nemzeti becsület szamlájára megy? Ebben a helyzetben még a parlamenti karcolat írónak is vagy el kell hallgatni, vagy vezércikket kell írni. De ki hallgat ma predikációkra.

Mig ezek a gondolatok kergetőznek agyamban, annak örök tanuságára, hogy szénégetőnek tőkén a szeme, — megszólal Bér Dezső, a kiváló politikai karikatúra rajzoló és kétségbe-esetten így kiált fel:

— Ezt a Rosenberg Gyulát másképp kell már rajzolni. Egészen ősz a haja.

Vesztére gondolkozott Bér Dezső hangosan, mert az ármányos újságírók mindjárt ki-sütötték róla, hogy ő megfordította a magyar bakának, mert míg a magyar baka a szüleinek küldött katonaképre csak a tulajdon fejét foto-grafiroztatja, (így lesz a bakából rangos huszár) addig Bér Dezső kész politikai fejeket tart és ezeket ragasztja fel alkalomadtán az egyes em-berri testekre.

... És mikor az egész világ haragszik, miért ne haragudjék Bér Dezső? ...

nospóra, szőlőmoly és sok helyen a szőlő-ilonca lépett fel oly rendkívüli mértékben, hogy lehetetlen volt ellenük sikerrel véde-kezni. A mit ezek a nagy csapások még meghagytak, azt az ország igen sok bor-vidéken ismételt és nagyrészt a jég verte el. Ehhez járul a folyton tartó abnormális hűvös és esős időjárás, a mely nem csak kedve-zőtlen a szőlőfelföldésére, hanem máris sok helyen a szőlő rothadását okozza.

Mindezeknél fogva immár köztudomású dolog, hogy ebben az évben sokkal kevesebb borunk lesz, mint a múlt évben volt. Bizonyítják ezt az állami borászati felügyelőknek időnként közzétett hivatalos jeletései is.

Ez annál elszomorítóbb a szőlősgaz-dákra nézve, mert a munkabérek az idén a legtöbb helyen még az előző éviéknél is magasabbra emelkedtek s e miatt a szőlő-s-gazdának még a várható gyenge termés elérése és a szőlő számos ellenségétől való megóvása is, az eddiginél jelentékenyen több költségbe fog kerülni. Kétségtelen tehát, hogy még a múlt évinél is jobb borárrakra van szükség, hogy a szőlőmivelés ebben az esztendőben kifizesse magát.

Ezuttal a borárok lényeges emelkedé-sének minden feltétele meg is van. A múlt évben a magyar állam területén Horvát-Szlavonországgal együtt 4.939.498 hl. ujbort termelt. Ez olyan mennyiség, amennyi borunk a kivételesen bő termő 1908-ik évtől ete-kintve, 1885-óta, tehát már 26 esztendő óta nem termelt. Ezen tavalyi tekintélyes bor mennyiség dacára, a borárok az előző évek-hez képest köztudomás szerint emelkedtek s a tavalyi termés emelt árakon is könnyen elhelyezést talált.

Ennek egyik oka kétségkívül az új bor-törvény üdvös rendelkezéseire, különösen a szeszezés és cukrozás eltiltására s a törköly-borkészítés korlátozására vezethető vissza, melyek a borhamisításnak s a borok mester-séges szaporításának meglehetősen gátat ve-tettek s míg egyrészt a hamisított borokat a forgalomból kiszorították, másrészt a bora-ink iránti bizalmat, mind a belföldön, mind a külföldön megszilárdították. Ez természet-szerűleg mind a belföldi borfogyasztásnak, mind boraink kivitelének emelkedését vonta maga után s az ennek folytán megnöveke-dett kereslet okozta azután a borárok emel-keését.

Különösen örvendetes és boraink érté-kesítése szempontjából igen fontos körülmény borkivitelünknek a legutóbbi években történt igen jelentékeny emelkedése. A Magyar-orzághól hordóban kivitt bor és must mennyisége a palackborokon kívül — az 1901—1908. években évenként 689.463 és 990.566 métermáza közt váltakozott. Az 1909-ik évben már 1.232.484 métermáza, 1910-ben 1.102.383 métermáza, 1911-ben pedig 1.396.697 métermáza volt a kivitel.

Ha pedig a múlt évi szüret óta kivitt must és bor mennyiséget vesszük figyelembe, akkor az eredmény még örvendesebb, mert a múlt évi október hó 1-től folyó évi július hó végéig terjedő 10 hónap alatt kivitelünk 1.597.266 métermáza volt, az 1910. évi október hó 1-től 1911. évi július hó végéig terjedő ugyanezen 10 hónap alatt kivitt 904.588 métermázsával szemben. A kivitel emelkedése tehát több mint 76 százalék. Borkivitelünk ezt a mennyiséget eddig még soha sem érte el.

A belföldi borfogyasztás és borkivite-lünk emelkedése azt eredményezte, hogy a borkészletek annyira lepadtak, hogy a termelőknél ma már csak nagyon elvétve lehet eladó bort találni, s a kereskedők pincéi is meglehetősen kiürültek.

Hogy Ausztriában is ugyanígy áll a dolog, azt épen oda irányuló borkivitelünknek hónapról-hónapra való folytonos emel-keése s az ottani magas borárok bizonyít-ják. Az ideji szüreti kilátások pedig ott is hasonlóak a miénkhez.

Kétségtelen tehát, hogy ha az idén annyi borunk terem is, mint a múlt évben, az is igen könnyen és jó áron találma vevőre. Minthogy pedig az ideji bortermés az emli-

tett elemi csapások miatt — sajnos — jóval kevesebb lesz, a borárraknak okvetlenül emel-kedniök kell.

Ez az oka annak, hogy az ideji must és ujbort iránti kereslet máris szokatlanul megélenkült. Az osztrák borkereskedők máris jóval magasabb áron keresik az új árut, mint a múlt évben és az osztrák és magyar szaklapok közlései szerint, az eddigi elővéte-leknél szívesen adtak hektoliterenként 45—50 koronát olyan alföldi borvidékeken is, a hol más esztendőben ennek az árnak a feléért is lehet ujbort kapni. Az ideji jó gabonater-més és a magas munkabérek természetsze-rűen a fogyasztó közönség jövedelmének és így fogyasztó képességének is növekedését vonják maguk után s ez szintén elő fogja segíteni a belföldi borkereslet emelkedését.

Ismételjük tehát, hogy az ideji termésű borok árának kedvező kialakulására s a múlt évihez képest való emelkedésére minden elő-feltétel meg van, ha csak maguk a termelők nem fogják a dolgot elrontani.

Ezt annál is inkább hangsúlyozni kell, mert az előző években is jórészt maguk a termelők voltak az okai annak, hogy jobb árak nem voltak elérhetőek.

Sok esetben ugyanis, a szőlősgazdák — a borárok alakulására befolyást gyakorló körülmények tekintetében egyáltalában nem lévén tájékozva — jóval korábban és jóval olcsóbban tették eladóvá termésüket, mintsem kellett volna s így kevesebbet kaptak, mint amennyit kaptak volna a borért.

Különösen a szüret előtt való eladás az, a mire nézve a bornál igen nagy ova-tosság ajánlható. Mert természetes dolog, hogy aki a bort hetekkel vagy hónapokkal a szüret előtt megveszi, a mikor még a must minőségét illetőleg senki sem lehet tájékozva, ug/ csinálja meg a számítást, hogy a vétel akkor is kifizesse magát neki, ha az előre megvett must silány minőségű lesz is. Mint-hogy nálunk nincs szokásban a vételárnak a must cukortartalma szerint való megállá-pítása, hanem hektoliterenként megállapított fix áron történik a vétel, az elővételeknél a vevő ugyanannyit fizet akár 12 fokos, akár pedig 24 fokos lesz a must s így ter-mészetes, hogy a vevő a vételárat a legrosszabb esetre kalkulálván, a mustnak minőségbeli értékétsbblete tisztán az ő javára esik. Abból a termelőnek semmi haszna sincs, hanem csak kára van.

Hasonlóképpen csakis a vevőnek lehet haszna abból is, ami pedig — sajnos — nagyon gyakori eset, ha az elővétel alkalmával mutatkozó termés mennyiségében a szüretig, bármilyen oknál fogva, csökkenés áll be.

Ha ugyanis az elővételkor — mondjuk júliusban vagy augusztusban — bő, közép vagy akár milyen termés mutatkozik, termé-szetes, hogy a vevő ehhez képest fogja a vételárat megajánlani. Ha már most elemi csapások, peronospora, szőlőmoly, aszály, jégverés stb. folytán a termés szüretig felére, negyedrésze vagy még ennél is kevesebbre apad is le, azért a vevő egy hektoliter mustért mégis csak a jobb terméskilátások közt megállapított árt fogja megfizetni, holott a must, a termés mennyiségének csökkenése folytán, tényleg sokkal többet fog érni szü-retkor. Az elővételnél mutatkozó termés mennyiség csökkenése folytán természetsze-rűleg előálló értékemelkedés tehát megint csak a vevő javára esik s az eladónak ebből ismét tetemes kára származhatik.

Mind a termés mennyiségének csökke-néséből, mind a minőség javulásából szár-mazó s a borárok kedvező alakulását okozó előnyökről le kell tehát mondania annak, aki a mustot jóval a szüret előtt eladja. Ezzel azonban nemcsak magának okoz kárt, hanem a többi szőlőbirtokosoknak is, mert az ilyen olcsó eladások rendszerint a bora-arak lenyomását eredményezik az illető bor-vidéken.

Vannak szőlősgazdák, a kik nem is maguk szüretelnek, hanem a tőkén adják el a termést, a mi rendszerint még a leg-rosszabb üzlet szokott lenni a termelőre.

Az is hiba, hogy a termelők nem

gondoskodnak előre a szürethez szükséges hordókról, mert szüretkor, a mint ezt különösen nagyobb termés esetén, például 1908-ban láttuk, vagy nagyon drágán, vagy egyáltalában nem kapnak már hordót. Így teljesen kiszolgáltatják magukat a vevőknek s kénytelenek potom áron elvesztegetni a termést, s ez megint csak hátrányos a többi termelők borai árának alakulására is.

Most, mikor az új bor árának kedvező alakulására a legjobb kilátásaink vannak, melegen ajánljuk az elmondottakat szőlősgazdáink figyelmébe.

Használjuk ki az új bor árának kedvező alakulására alkalmas conjuncturákat, a mire oly nagy szükségünk van, mert köz-tudomású dolog, hogy ma már évről-évre többbe kerül a szőlő megmunkálása és fentartása s ezt a borkereskedőknek is méltányolniok kell.

Né siessünk az új bor eladásával!

Adakozzunk a toronyórára

Múlt heti gyűjtésünk a toronyóra bizony csekély. Ez azonban nem rettent vissza bennünket, hogy a gyűjtést folytassuk. Ha egyik héten kisebb összeg folyik is be, azt reméljük, hogy a következő hét eredményesebb lesz.

Az eddig befolyt összeget a kunszentmártoni takarékpénztárba tettük be gyümölcsöt-tetés végett. A betett összeg bizony nem nagy, de hiszen két heti gyűjtés után nem beszélhetünk ezokról. Fillérekből lesznek a forintok, forintokból pedig meg lesz az új toronyóra.

Az elmúlt héten a következő adományok folytak be.

Id. Dósa József	10 k.
Ifj. Dósa József	5 "
Sebestyén Lőrinc	5 "
Paróczay Mátyás	5 "

Összesen 25 korona.

Ehhez hozzáadva eddigi 145 k. 50 fill. gyűjtésünket, az új toronyóra előállítására a mai napig befolyt 170 kor. 50 fillér.

Hirek.

Kunszentmárton, szeptember 22.

— **Szabadságról.** Dr. Pokomándy Dezső kir. járásbíró a mai napon visszaérkezett szabadságról és átvette hivatala vezetését.

— **Tanár választás.** A polgári iskolai bizottság folyó hó 19-én tartott gyűlésében dr. Schultheisz Vince főgimnáziumi tanárt a matematikai szakra rendes tanárává választotta. — Hizza Károlyné állami elemi iskolai tanitónőt a polgári iskolai bizottság szintén rendes tanitónővé választotta meg. Hizzasné legközelebb lemond az elemi iskolai tanitónői állásáról, hogy a polgári iskolánál működését megkezdhesse.

— **Szüret.** Soha az életben rosszabb szüret elé nem nézett a magyar ember, mint az idén. A tőkék fűrtök nélkül állanak, a gazda csóválgatja a fejét, mi lesz vele uram teremtm, hat disznót hizlal, az új bor nem futja a disznótorokat. — A bor ára rémisztően felszökött, mi nem is csoda, hiszen a gyakori esőzés miatt a még ép fűrtök is hullanak. Szőlőinkben a szüret szeptember 30-án lesz. Szomorú szüret lesz az idén, — talán nóta sem fog hangzani a hegyen.

— **Árviz.** A sok eső megtette a hatását. Körös folyónk kiöntött és a réteket elöntötte. Sok gazda takarmánya veszendőbe ment, a kár nagy. A Körös vízállása 5 m. 82 cm.

— **Helyettesítés.** A kir. tanfelügyelő Hizza Károlyné betegsége idejére a Zrínyi-téri iskolához Ferenczy Irma tanitónőt helyettesítette.

— **Tűzoltó-otthon.** Magyarország tűzoltósága egy otthont óhajt létesíteni a szerencsétlenül járt tűzoltók és családjai részére. Evégből az egész országban gyűjtés lesz október 12—14. napjain. A tűzoltók megérdemlik a közönség pártfogását, hiszen ők vagyunk őrök, kik éjjel-nappal készen állanak embertársaik segítségére és megmentésére. A kunszentmártoni közönség bizonyára adakozni fog október 12—14. n pjaín a tűzoltóknak, kik megérdemlik, hogy otthonuk megvalósulásának ügyét támogassuk. A tűzoltók napjának részletes programját legközelebbi számunkban hozzuk.

— **Német fiuk.** Nemes dologra vállalkozott ez év nyarán Kauten Miklós kir. járásbíró és Schöber Alajos elemi iskolai igazgató. Elhatározták, hogy a Délvidék sváb polgáraival érintkezésbe lépnek és gyermekeiket Kunszentmártonba hozzák cserébe, miáltal a kis német fiuk megtanulnak magyarul, a kunszentmártoniak pedig németül. Tervük nagyszertien bevált. Habár későn, augusztus végén kezdtek munkába, a mai napon már 14 német fiú és leányt helyeztek itt el és ugyanannyi kunszentmártoni gyermek van Bogároson, Katalinfalván és Csátádon. A kis németek nagyon jól érzik magukat Kunszentmártonban, hamarosan megbarátkoztak a kun gyerekekkel és a legnagyobb szorgalommal tanulnak magyarul. Érdekes nézni a kis svábokat, mikor körülveszik Kauten járásbíró, kit atyjukként szeretnek, de Kauten járásbíró meg is érdemli a gyermekek szeretetét, minden szabad idejét a kis védenccével tölti el, kiket oktat és jó tanácsokkal lát el. A kunszentmártoniak nagy köszönettel tartoznak Kauten járásbíró és Schöber igazgatónak, kik módot nyújtanak a kunszentmártoni gyermekeknek, hogy ingyen megtanuljanak németül. A két férfi célja az, hogy jövőre még több kun gyermeket helyezzenek el a Délvidéken, mi hiszszük, hogy ez sikerülni is fog nekik és mi kérjük is őket, hogy erélylyel és buzgalommal folytassák munkájukat.

— **Égnek a lámpák.** Vasárnapi cikkünk megtette a hatást és az előjáróság az épségben levő lámpákat meggyújtatta. Most már égnek is a lámpák. Egy-egy lámpa egymástól kilométernyire van. Egyelőre ez is elég. A kulturának elég van téve. Csak azt kívánjuk, hogy míg a villanyvilágítás bejön, addig a lámpákat gondoztassa az előjáróság. Ha az előjáróság akarja, még sem vagyunk egészen sötétségben.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Masáth Gizella okleveles tanitónő földinket az ó-kécskei állami elemi iskolához rendes tanitónőnek kinevezte.

— **Eljegyzések.** Mezey Sándor mindszenti kántor, Mezey István kunszentmártoni kántor fia a napokban tartotta eljegyzését Szolnokon Pozderka Macókával. — Beszédes Dezső segédjegyző eljegyezte Rabatin Erzsikét Tiszafüreden. — Ifj. B. Kovács Sándor, B. Kovács Sándor szélevényi földbirtokos fia eljegyezte Szentseről Pity Mariskát, Pity Ferenc földbirtokos leányát.

— **Az adómentes motorbenzin ára.** A kereskedelemügyi miniszter a benzin-motorral dolgozó kisiparosok részére szükséges

adómentes motorbenzin mérsékelt eladási árát f. évi augusztus hó 15-től kezdőleg három hónapra, illetőleg további intézkedésig métermázsánként 23 (huszonhárom) koronában állapította meg.

— **Szerencsétlenség.** Vigan játszadottak a hét egyik napján a polgári iskola udvarán a növendékek. Játék közben a cserképen itt elhelyezett B. I. sváb leánykát játszótársai ellökték és pedig oly szerencsétlenül, hogy egy k karja eltörtött. A kis leányt szülei hazaszállították.

— **Sok az egyházi személy.** A Kunság egyik vendégszerető főjegyzőjénél egy életvidor szerzetes tanár van látogatóban. A főjegyző szórakoztatás okából a szőlőjébe is kiviszi a vendéget, aki mellesleg megjegyezve, erősen barátkozik azzal a gondolattal, hogy végleg leveti a reverendát.

A szőlő egy kicsit távol van a várostól. Kocsin mennek.

A hegyközség a szőlőbe vezető ut elején keresztet állíttatott fel, rajta a megfeszített Jézussal.

Mikor a feszülethöz érnek, megszólal a vendég. Kedélyesen dohog.

— Sok már az egyházi személy — mondta. Még ide a szőlőbe is jutott.

— **Szappant lopott.** Kerékgyártó Julianna tiszakürti öregszőlőbeli lakos nem régen beállott cselédnek Róth Izsák kunszentmártoni gabonakereskedőhöz. Folyó hó 10-én gazdája elküldte a postára, hogy a részére érkezett 10 kilogramm szappant váltsa ki. Julis a szappant ki is váltotta, azonban gazdájához nem vitte haza, hanem betette egy üzletbe azzal a szándékkal, hogy azt nem is adja át gazdájának, hanem megtartja magának. Ő pedig kiment a szőlőbe. Feljelentés folytán a csendőrség egy hétre akadt reá Julisra a kürti szőlőkben bujdosás közben. Ügyét átadták az ügyészséghez.

— **Hazárd kártyások.** Az utóbbi időben községünkben nagyon lábra kapott a hazárdjáték. Hol itt, hol ott üt rajta a csendőrség a hazárdjátékosokra. Az elmúlt héten ugyan nem ütött rajtuk a csendőrség, hanem feljelentés folytán jutott tudomására az eset. Folyó hó 18-án Károly Antal lóalkusz, Balga András, Hacker Márton, Molnár József és Varga Zsuzsanna kunszentmártoni lakosok hozzáfogtak ferblizni Varga Zsuzsanna nyilvános házában. Károly Antalnál pénzt vettek észre és hogy könnyebben boldoguljanak vele, a rumjába Varga Zsuzsanna valami bőditő szert öntött, mitől Károly teljesen öntudatlan állapotban jutván és 440 koronáját elnyerték. A derék kompánistákat Károly maga jelentette fel és ez alapon megindult a vizsgálat ellenük.

Levélpapírok

csinos dobozokban,

névnyomással

1 korona 60 fillértől kezdve

kaphatók

WOLF DEZSŐ

könyvnyomdájában.

— **Rövid bőrgyógyászati utmutatót** mindenki kaphat, ha azt a Kolozsvári (Heinrich) gyógyszerpangyár részvénytársaságtól (Monostori-ut 54.) levelező-lapon kéri.

— **Lókiállítás Jászapáti.** A Jász-nagykunszolnokmegyei Gazdasági Egyesület Jászapáti községben díjjal egybekötött lókiállítást rendez szeptember hó 22. napján. Földbirtokosok és kigazdák tenyészlovai állíthatók ki és pedig anyakancák szopós csikóval, továbbá 2 éves, 3 éves és 4 éves kancacsikók.

— **A világ** minden részében tudják, hogy a Phosphatine Fallières tápszer a legkiválóbb. Az elválasztás pillanatától kezdve sohase gondoljon egyetlen anya se más tápszerre, mint az ezerszeresen kitűnőnek bizonyult Phosphatine Fallières-re, miáltal a gyermek erőssé és egészségessé lesz.

— **Juon és a pálinka.** A szamosvölgyi vasut egyik kisebb állomásán szolgál Juon. Szolgálatával megvolna elégedve az állomási előjáró. Juon azonban kissé túlságosan szereti a pálinkát. Az előjáró figyelmeztetéseit nem használja. Egyre sűrűbben urrá válik a pálinka Juon felett. Az előjáró végre meg-sokálja a dolgot s a legerősebb büntetést helyezi kilátásba. Izgalmatlanul elcsapatja Juont, ha megegyezzen lerészegedik.

Juon sajnálja a jó kis hivatalát. Elhatározza, hogy nem iszik többé pálinkát. De azt is tudja, hogy elhatározását megtartani nincs elég ereje. Az oláhok között szokásos esküre gondol. A pópák mise végén a templomban az egész közönség előtt esküt vesznek ki a jelenzőktől arra nézve, hogy ezek valamit megtartanak. Az eskü kivételért 2 korona jár. Azt pedig, aki az esküt meg nem tartja, elviszi az ördög.

Juon nem sajnálja a 2 koronát és leteszi az esküt, hogy egy egész esztendőn keresztül nem iszik pálinkát.

Rendben van a dolog. Juon kifogástalanul végzi a dolgait három egész héten keresztül. A negyedik héten részeg.

Az előjáró szidja Juont, mint a bokrot. Esküszögnek nevezi s fenyegeti az ördöggel. Juon megesküszik, hogy nem ivott pálinkát, téved az előjáró ur.

Harmadnap megint részeg Juon, negyedik nap szintén és esküszik, hogy nem ivott.

Az előjáró látja, hogy tetten kell érnit Juont és ráles. Reggelizésnél éri Juont, aki kenyeret aprít egy bögrébe és buzgón kanalaz. Ugy látszik, hogy kávé. De pálinka szaga van a kávénak. Az előjáró megvizsgálja a bögrét és kisé, hogy pálinka van benne.

— Te országos gazember — rivalt az előjáró Juonra — hát pálinkázol? Te többszörös esküszög, te hitvány, betyár! Most már igazán el visz az ördög!

Nem visz domnyule — mondja Juon. Csak arra esküdtem meg, hogy nem iszom több pálinkát. Nem is iszom, hanem eszem. De ha már így van a dolog, hát vasárnap arra is megesküszöm, hogy nem is eszem pálinkát.

— **Szüret előtt.** Most, mikor tőkén érik a gerezd, most gondoskodik a gazda borprésekről és szőlőzuzokról. Hála Istennek, ma már igen praktikus és olcsó eszközök állnak a gazda rendelkezésére, hogy a bor-sajtolás ne menjen a maga régi kezdetleges módján, Baecker Rudolf- Melichár Ferenc Express nevű szőlő és gyümölcs sajtó és szőlőzuzói régi kedvencei a szőlőtermelőknél. A legalkalmasabb kivételben, legkitűnőbb anyagból olcsó árak mellett kaphatók ezek. Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond, Budapest, VI. Nagymező utca 68., ahová bizalommal fordulhat minden gazda, ahonnan készségi küldenek mindenkinek árjegyzéket. A Baecker és Melichár prések és zuzók egyszerűek, könnyen kezelhetők, nagy munkát teljesítenek és olcsók. Ezek biztosították részére a nagy népszerűséget és ezer és ezer számba való elterjedést.

— **Lépfene.** Szentes városban a lépfene betegség fellépett.

— **Tolvaj zenész.** Kis Rudolf helybeli zenész folyó hó 16-án délután az utcán összetalálkozott Nálhy Mátyas helybeli iparossal, ki ittasan ment hazafele. Kiss látva, hogy Nálhy az amugy is esuszós járdán nem a legbiztosabban halad, hozzácsatlakozott és karongva vezette Nálhyt. Utközben azonban ellopta Nálhy mellénye zsebéből 30 koronát érő ezüstóráját, ötöt pedig ott hagyta a faképnél. A csendőrség Kiss Rudolfot feljelentette a járásbírósnál.

— **Birtokváltozások.** A kunszentmártoni kir. járásbírósnak telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltozások jegyeztettek be: Révész Demeter és neje megvették K. Nagy Mihály beltelkét 1700 koronáért. Szabó Lajos és neje megvették Veres János beltelkét 3200 koronáért. Csik Pál és neje megvették Karsai László és neje házáért 900 koronáért. Szírom János megvette Tropa Elekné házáért 1400 koronáért. K. Nagy Mihály megvette Szírom János házáért 920 koronáért. Kézsmárki János megvette Szepesi Mihály beltelkét 260 koronáért. Benke György és neje megvették özv. Turcsányi Lászlóné és társa házrészét 200 koronáért. Bozsik Márton és neje megvették Juhász Anna házáért 1400 koronáért.

— **Kivonat az anyakönyvből.** Kunszentmártonban 1912 szeptember 14-től szeptember 21-ig **születtek:** Kis Etelka, Kiss Antal, Schiffer László Jakab, Fejes Mátyas, Németh Lajos, Imre Mária, Imre Mihály, Hizza Emil Mária, Schiffer Judit Katalin. — **Házasságot kötöttek:** Sipos Mihály és Karsai Mária, B. Nagy János és Bozsik Veronika. — **Elhal-tak:** Kiss Irén Margit 21 napos, Józsa Terézia Devánczki Andrásné 25 éves, Karsai Márta Nagy Ferencné 59 éves, D. Biró János 2 hónapos.

Megégett az ágyban.

— Titokzatos halál. —

Titokzatos eset történt vasárnapra virradóra Tiszavárkony községben, olyan eset, mely a csendes falu alig-alig megzavart csendjét teljesen felforgatta.

Vasárnap reggel az ágyban halva találtak Kiss József tiszavárkonyi lakost. A halál, ez már az első pillantásra meglátszott, hogy nem volt természetes. Kiss József összeégett az ágyban és a halált vagy a tűz okozta, vagy elősegítette, vagy a halál tulajdonképeni okának leplezésére szolgált volna.

Megjegyezzük, a nyomozás még mind-ezideig nincs befejezve. Pozitív tények a halál okára csak az érthetően — titokban tartott vizsgálóbírói iratokban van. De akik látták Kiss József holttestét a halál után, azok véleménye nagyon különböző. Egy szemtanu, akivel egész véletlenül lapunk munkatársának beszélgetnie sikerült, kijelentette, hogy az ágy majdnem teljesen összeégett, anynyi azonban bizonyos, és erre fekteti állítólag a vizsgálat is a fősúlyt, hogy az ágy Kiss József lábánál gyulladt meg. Annak kiderítése, hogyan történhetett meg, hogy Kiss József fel nem ébredt, a vizsgálat feladatát képezi, mely vizsgálat sikere érdekében még beszerzett adataink egy részét is elhallgatjuk.

Az tény, hogy Kiss József különös halála a faluban különféle szóbeszédre ad

alkalmat, amelyet figyelembe csak az vehet, aki hisz abban, hogy „nem-zörög a harasz, ha a szél nem fujja“

Uj hentesüzlet.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy helyben, a Mátyas király-utcában, Cseuz Antal szijgyártó házában a **folyó hó vége felé**

mészáros és hentes-üzletet nyitok.

Zsir, szalonna, virsli, pácolt- és magyar-szonka, mindenféle hideg felvágottak mindenkor a legjobb minőségben és legjutányosabban lesznek beszerezhetőek. A nagyérdemű közönségnek irántam a multban megnyilvánult pártfogását kérem a jövőben is, tisztelettel

GYENES KÁROLY

hentes és mészáros.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

cipész-üzletemet,

mely hosszú ideig az Ipartestület bérházában volt elhelyezve, folyó év szeptember hó 1-től

Bethlen-utca 1108. sz. alá

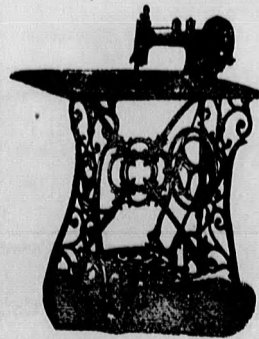
(saját ház) Zsárta Mihály szomszédságába helyeztem át. — Minden szakmában vágó munkákat, úgy mint eddig, ezután is kifogástalan kivételben és jutányos árban állítok elő. Személyes, vagy levélbéli megbízásokra bárkinek is készséggel rendelkezésére állok. — **Raktárban nagy választék férfi, női és gyermek cipőkben. Javításokat mérsékelt ár mellett vállalok.**

Köszönöm a nagyközönség eddigi szives pártfogását s kérem azt jövőben is.

Tisztelettel

GAÁL ISTVÁN, cipész.

Kényelmes havi vagy heti részletfizetésre

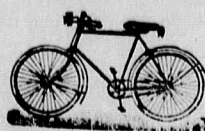
varrógépek,

kerékpárok

és

gramofonok

Olcsó árak. Dús választékban

órák, ékszerek,

látványos és

tajtékpipák

DÉVAI JENŐ

órák, ékszerész, varrógép és kerékpár nagy raktárban

Kunszentmárton, piactér.

Árverési hirdetés.

Közhirre tesszük, hogy Kunszentmárton község tulajdonát képező, a Körös folyón gyakorolható

halászati jog

1913. év január hó 1. napjától 1915. évi december 31. napjáig terjedő egymásutáni három évre nyilvános szóbeli árverés útján haszonbérbe fog adni.

Az árverés 1912. évi október hó 15. napján délelőtt 10 órakor fog Kunszentmárton község házában tanácsstermében megtartani.

Kikiáltási ár 300 kor., azaz háromszáz korona.

Az árverésre az árverezni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 25 százalékát, vagyis 75 koronát bánatpénzül készpénzben lefizetni tartoznak.

A részletes árverési feltételek az árverés megkezdéseig Kunszentmárton község főjegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kunszentmárton, 1912. évi augusztus hó 29.

Fazekas András, Gergulics Pál,
főjegyző. főbíró.

Báli és lakodalmi meghívókat,

névjegyeket, eljegyzési értesítéseket, mindenféle

ipari és kereskedelmi

nyomtatványokat

a legolcsóbban készít

Wolf Dezső

könyvnyomdája

Kunszentmárton,

a gőzfürdővel szemben.

Magyar és német szabásu

kész férfiruhák

legújabb divatu

női kabátok,

valamint

gyermek-ruhák

legolcsóbban beszerezhetők

Markovits Armin

szabó-üzletében

Kunszentmárton, Piac-tér.

Sarki Molnár Sándor és Lajosnak

Kistökén és Zalotán 120 hold földjük tanyával,

Nagytokén, a jámborhalmi megálló mellett 26 hold,

a Belső tehenesben pedig 30 hold prima földjük, épületekkel akár együtt, akár több darabokban is eladó, vagy haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Kistöke 352. tanya-szám, a bökényi csárda mellett, vasárnap és csütörtökön Szentesen, Vásárhelyi-utca 15. szám alatt.

Első minőségű falitéglát

és

fedélcserepet

napi áron szállít bármily mennyiségben

Kunszentmártoni Községi Téglagyár.

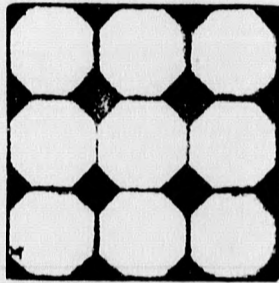
Ferenczy József.

Géperőre

berendezett

cementlap

készítő telep

Kunszentmártonban.

Cementlapokat,

melyek külső- és belső-kövezésekre igen alkalmasak, géperőre berendezett

cementlap készítő telepemen

a legdiszesebben mintázott és sima formában állítom elő többféle színezéssel.

Mintákat mindenki saját ízlése szerint választhat.

Az árak a lehető legolcsóbbak.

Cement eladás nagyban és kicsinyben olcsó és jó kiszolgálás mellett.

ifj. Tomonyiczka József

építési vállalkozó és cementlap készítő

Kunszentmárton, Szapáry-u. 868—869. sz.

Női kalap divatterem megnyitás.

Tisztelettel tudatom Kunszentmárton és környéke n. é. hölgyközönségével, hogy helyben, a zsidó templom mellett, **Deák Ferenc-utca 1235. szám** alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő

női kalap divattermet nyitottam.

Raktáron tartom a **legújabb divatu női kalapokat** és mindenféle hozzávalókat. Javításokat és átalakításokat gyorsan, pontosan és a legizlésebben eszközölök. — Kérem a m. t. hölgyközönséget, hogy szükségletük esetén megtisztelő bizalmukkal kitüntetni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel **Silberstein T.**, divatárusnő.

Géperőre berendezett asztalos-műhely
Kunszentmártonban.

Van szerencsém Kunszentmárton és környéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy **Bethlen-utca 1136. számú házamban levő**

ASZTALOS-MŰHELYEMET géperőre rendeztem be.

Abban a helyzetben vagyok, hogy famegmunkáló géppel, melyet kilenc lóerejű motor hajt, a legnagyobb munkákat is a legrövidebb idő alatt a legpontosabban végezhetem.

A legutányosabban készítek

mindennemű épület- és butormunkákat.

➔ Kész butor mindenkor kapható. ➔

Tisztelettel kérem a nagy közönséget, hogy ezen vállalatomban b. megrendeléseikkel támogatni sziveskedjenek.

Tisztelettel

PÁSZTI ALBERT

épület és butorasztalos.

Mátray Lajos

kunszentmártoni téglatelepén egy jó-
karban levő 10 lóerős

cséplőgép van eladó.

Venni szándékozők értekezhetnek a
tulajdonossal bármikor.

A szentesi határban

61 katasztrális hold szántó-
föld szép tanyaépülettel

örökáron eladó, vagy haszonbérbe
kiadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál
dr. Kovács József ügyvéd
Kunszentmárton.

Dr. Jóna Gyula ügyvédnek egy darab
6 lóerős Schlick-féle

**gőzkazánja és cséplő-
szekrénye, felszereléssel**

eladó. A garnitur most megtekinthető
Benke György tanyáján Mesterszálláson.

UNGHVÁRY JÓZSEF
SZŐLŐTÉRTÉKEN ÉS GYÜMÖLCSFAKÉRTÉKEN
CZEGLÉD (PESTMEGYE)
Nagyobb mennyiségű
nemes gyümölcsfa-
csemete, nagy gyümölcsűek,
vadonok, kertti sövények,
sima és gyökéres szőlővesszők
stb. kaphatók.
Tessék kimerítő árjegyzeket kérni.

Szelevényen

19. számú házam és magtáram
haszonbérbe kiadó.

Alkalmas hely gabona, bor, liszt, élelem-
kereskedésnek, esetleg vendéglőnek.
Magtáram pedig malomnak igen
alkalmas, miután közvetlen a Körös
partján van és a községben még
malom nincs, jövedelmezősége biztos.
A haszonbér hosszú időre megköthető,
azért úgy egyesek, akár részvénytársaság
itt befektetéseket tehet. — Eladó
ugyanott az idej szőlőtermésem.
Érdeklődők forduljanak a tulajdonoshoz.
Cím: Fölföldy Mihály, »Népbank»
pénztárosa, Szeged.

Hufler és Kalech

nap- és esernyőgyár

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám.

Ajánlja dusan berendezett raktarát saját készit-
ményű **nap- és esernyőkben**. Nagy választék
valódi **francia fűzőkben**. Nagy raktár
szőrmeárukban. Javítások és áthuzatok a
legelőssőbb árak mellett elfogadtnak. Minden-
féle átalakítások elfogadtnak. Rendelések posta-
utján eszközöltnak.

Kiss Istvánnak

a Jaksorban 10 köblös,
az érben 1 hold földje
örökáron eladó. Érte-
kezhetni lehet Mátyás-
király-utca 1299. számú
lakásban.

Ház és szőlő eladás.

Kunszentmártonban, a Hunyady-
utcában levő

Kiss János-féle ház,

ugyszintén a tiszakürti »Kurázi» szőlő-
ben egy hold szőlő és a csépai »Kó-
sán» egy és fél hold szőlő örökáron
eladó. Értekezhetni a Kiss János utódai
méhtelepén a tiszakürti szőlőben.

Mindig

friss virsli,

hideg felvágottak

legfinomabb

tea, rum és

cognak

Molnár János

fűszer- és csemegekereskedésében

kapható.

A már világhírű Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenítő

**Pipere-
szappan**

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos
betegségtől és a mellett remek illatával kiváló bőrfinomító
anyaga folytán elsőrangú kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. Ára 70 fillér.

Magyar gazdasági gépraktár, Szentes Rákóczi-tér 14. szám.

Értesitem a t. gazdaközönséget, hogy a legújabb gyártmányu
benzinmotorok és cséplők, kaszáló és aratógépek, ugyszintén
páncélekék, boronák, szecs kavágók, járgányok s továbbá ezek
Műszaki áruk, ugymint: mázsák, furógépek, olajkannák, kulcsok, reszelők, kalapácsok,
minden fajta géphez való zsirzók szíjak, manometerek, vízvezeték csapok
és ehez való kellekek és mindennemű olajok, zsírok, zsákok, kötelek, ponyvák nagy választékban.
Értekezhetni lehet Kunszentmártonban **BALLA N. PÉTER** urnál
Mátyás király-utca 1264. szám alatt.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri **Pusztai Ferenc** magyar gazdasági gépraktára Szentesen.